

Lect.univ. dr. Bianca Miuța

Universitatea de Vest „Aurel Vlaicu”,
Arad,
Romania

UDK: 371.95

ISBN 978-86-7372-131-6, 16 (2011), p.464-472

Profesional paper

CORECTITUDINE ȘI GREȘEALĂ. ANACOLUTUL

Cuvinte cheie: construcție sintactică, anacolut, structură sintactică deviantă, dezacord, izolare, intercalare, întrerupere.

Aspectul gramatical al limbii române nu trebuie privit numai din punctul de vedere al statutului pe care i-l oferă poziția de sistem, ci și sub aspectul utilizării în activitatea de transmitere a informației.

În vorbire, întreruperea construcției sintactice este involuntară, condiționată în plan afectiv și emotiv de circumstanțele actului de comunicare, de absența planificării prealabile a structurii enunțului, de starea și de atitudinea locutorului (goluri de memorie, oboseală, nesiguranță), precum și de intervențiile colocutorului, având ca urmare pierderea controlului vorbitorului asupra ansamblului organizării sintactice a enunțului.

În scris, însă, întreruperea construcției sintactice este, în general, rezultatul elaborării enunțului, ca organizare sintactică complexă, fiind uneori intenționată, în vederea reproducerii cât mai fidele a vorbirii populare, cu scopul obținerii unor efecte stilistice.

Limba vorbită și scrisă reprezintă o sursă permanentă a greșelilor de natură sintactică care implică de foarte multe ori, apariția anacolutului sub toate formele sale, deoarece această structură sintactică deviantă este cel mai greu sesizabilă.

Anacolutul este o greșeală de stil constând în întreruperea construcției gramaticale începute și continuarea frazei cu altă construcție¹. Este o greșeală gramaticală din domeniul sintaxei care, chiar la nivelul limbii literare, prezintă tipuri consacrate sau măcar tolerate, dar cele mai multe sunt categoric respinse ca greșeli dintre cele mai infamante.

---

¹ Dicționarul Explicativ al limbii române, p. 37.

Prin analogie cu fenomene din domeniul foneticii, anacolutul poate fi numit un accident sintactic, care are ca rezultat destabilizarea structurii unei unități sintactice

Construcțiile anacolutice reprezintă o *discontinuitate sintactică*² care se manifestă la nivelul realizării formale a enunțului, care au în vedere categoriile gramaticale de caz, persoană și număr.

Anacolutul cazului, antipalagă* care se explică, cel mai frecvent, prin nerespectarea unor restricții de caz (*reacțiune cazuală*) sau de prepoziție (*reacțiune prepozițională*), impuse de centrul grupului verbal cu funcția sintactică de predicat. Realizarea sa prototipică cuprinde un grup nominal sau pronominal a cărui centru realizează o valoare de caz corespunzătoare poziției sintactice din structura unei propoziții principale sau a unei propoziții subordonate, care devine nonconformă cu regimul cazual (*abandonarea cazului nominativ și acuzativ în favoarea altui caz*).

Anacolutul cazului nominativ se explică prin tendința spontană de a începe fraza sau propoziția cu cazul nominativ – subiect (*la nume sau la pronume*). Construcția nu se continuă, iar vorbitorul – reconsiderându-și modalitatea de exprimare – transformă nominativul în caz obligatoriu și, deci, subiectul în complement (direct sau indirect).

Mama, când am plecat, i-a părut foarte rău.

În limba vorbită, *anacolutul cazului nominativ* este marcat prin izolarea nominativului – care ocupă, în general, primul loc în enunț – de restul construcției. Izolarea este marcată prin intercalarea unei construcții regente sau subordonate, izolare ce duce la suspendarea relației de interdependență a subiectului în nominativ cu predicatul și la înlocuirea lui cu o relație de dependență față de verbul sau construcția verbală cu funcție de predicat, relație impusă de regimul cazual sau de regimul prepozițional³⁴.

El, pe parcursul operei, îi vine în minte copilăria pe care și-a petrecut-o împreună cu prietenul său. (întâlnit în exprimarea studenților)

Precizăm că soluția corectă ar fi ca pronumele *el* să aibă același caz cu pronumele *îi*, și astfel am avea: *Lui, pe parcursul operei, îi vine în minte copilăria pe care și-a petrecut-o împreună cu prietenul său.*

---

² Mioara, Avram, *Anacolutul*, LLR, 2, 1996, p. 4-5.

* Gramatica Academiei limbii române, II. Enunțul, Editura Academiei, București, 2005, p.745

Un boier, când a primit oala cu must roșu, i s-au încrețit ochii de râs.

Subiectul acestui enunț este antepus subordonatei, cu al cărei verb se acordă în gen, număr și persoană, și deși lăsat în afara construcției, este reluat prin pronumele *i*, cu funcție de complement indirect în cazul dativ. Greșeala ar fi evitată dacă substantivul *un boier* ar avea același caz ca și pronumele cu care este reluat. Deci, corect ar fi: *Unui boier, când a primit oala cu must roșu, i s-au încrețit ochii de râs.*

În limba scrisă, *anacolutul cazului nominativ* se remarcă prin izolarea subiectului de restul enunțului, aceasta producându-se din cauza intercalării unor cuvinte, a unor subordonate sau a unor construcții gerunziale.

...iară cine va umbla și nu va izbândi nimic, acela, să știe că i se va tăia capul.”

(Petre Ispirescu, *Greuceanu*, p. 102)

*Eu, privindu-l din pădure,
Las aleanul să mă fure.*

(Mihai Eminescu, *Freamăt de codru*, p. 94)

În cazul textelor aparținând stilului beletristic rolul preponderent revine funcțiilor expresivă și poetică, *anacolutul* reprezentând un mijloc lingvistic prin intermediul căruia autorul își caracterizează personajele.

—Eu, domnule judecător, dumneaei zice, pardon, iar ai venit, mă porcule?

(Ion Luca Caragiale, *Momente și schițe*, p. 45)

Un alt *anacolut* al cazului este cel al cazului acuzativ, numit și *acuzativul suspendat* sau *acuzativus pendens*. Acesta se produce prin *întreruperea relației de subordonare*, termenul subordonat rămânând fără *regentul de care*, în structura continuă și completă, *depinde și care i-a impus înscrierea pe o anumită poziție în cadrul categoriei cazului, având în enunț statutul de constituent suspendat*. În majoritatea situațiilor, acest termen este un *acuzativ prepozițional*, iar *regentul cu care ar fi trebuit să apară în relație sintactică este un regent de tip verbal*³.

De-a Baba oarba, se leagă la ochi o bucată de pânză, și cel legat trebuie să prindă pe cei din jur.

---

³ Aurelia, Merlan, *Sintaxa și semantica – pragmatica limbii române vorbite*, Editura Universității "Al. Ioan Cuza", Iași, 1998, p. 72.

În acest exemplu, *anacolutul* se datorează *elipsei*. Locutorul, descriind jocul *De-a Baba oarba*, omite verbul regent al acuzativului *de-a Baba oarba*, concentrând informația. Dacă s-ar întregi structura incompletă și discontinuă a enunțului, am avea: „*De-a Baba oarba (copiii se joacă așa): se leagă la ochi o bucată de pânză, și cel legat trebuie să prindă pe cei din jur.*” Ceea ce îi permite locutorului să fie eliptic în exprimare, lăsând anumite informații implicite este faptul că el știe sau presupune că interlocutorul dispune de un anumit număr de informații referitoare la tema de discurs (de exemplu, *De-a Baba oarba este numele unui joc*) și contează pe cooperarea acestuia. Evoluția mesajului se realizează, astfel, din introducerea treptată și constantă de conținuturi raportate la ceea ce este deja spus.

Uneori *anacolutul* nu are motivație artistică, fiind o încălcare neintenționată a normei literare. Așa putem interpreta unele construcții de tipul:

Al lui Teican, când l-am auzit că mă întrebă, mi s-a făcut parcă rușine, credeam că o fi cineva de-al lor, mă gândeam să-i dau bună seara și să plec.

(Marin Preda, *Întâlnirea din pământuri*, p. 23)

Eu atunci iute mă răsucesc într-un picior, ...mă azvârl peste gard și-mi pierd urma, ducându-mă acasă.

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*, p. 50)

Anacolutul persoanei, apare în cazul în care persoanele pronominale sau verbale sunt abandonate în favoarea altor persoane și are în vedere tot relația de interdependență dintre subiect și predicat, afectând acordul acestora.

Ea, a rămâne repetentă, ar fi ceva urât.

În acest enunț, *anacolutul persoanei* s-a produs prin abandonarea persoanei pronominale *ea* (*persoana a III-a, numărul singular*) în favoarea expresiei verbale impersonale *ar fi urât*. Greșeala poate fi înlăturată dacă pronumele *ea* ar fi eliminat: *Să rămână repetentă, ar fi ceva urât.*

Raportul semantic dintre subordonată și regentă este întrerupt în cazul *anacolutului sintactic*, deoarece construcția cu care începe fraza este părăsită când se intercalează o propoziție subordonată și fraza este continuată cu o altă construcție.

Moșneagul, când a văzut-o, i s-au umplut ochii de lacrimi.

(Ion Creangă, *Povestiri*, p. 75)

Subiectul cu care începe fraza, *moșneagul*, este părăsit după subordonata temporală *când a văzut-o* și fraza este continuată

cu altă construcție, în care *moșneagul* are funcție de complement indirect. Forma de nominativ se poate explica și prin faptul că *moșneagul* este în același timp subiectul gramatical al subordonatei și subiectul logic al întregii fraze. Conform regulilor sintaxei limbii literare, fraza trebuia să fie construită astfel:

Moșneagului, când a văzut-o, i s-au umplut ochii de lacrimi.

În același fel se creează anacolutul în fraze de tipul celei următoare, frecvente în vorbirea curentă:

L-am căutat pe Gheorghe, care nefiind acasă, l-am luat pe Ion.

Construcția corectă: *L-am căutat pe Gheorghe, care nu era acasă și l-am luat pe Ion.*

Când există o neconcordanță între cazul cu care se construiesc complementul regentei și complementivele acesteia, introduse prin pronume, în situațiile în care completiva este reluată prin pronume personal neaccentuat:

În anacoluturile de mai sus, întreruperea construcției sintactice determină adesea o anumită lipsă de claritate a frazei, duce la confuzie sau la echivoc.

Anacolutul acordului apare datorită nerealizării acordului între elementele care din punct de vedere gramatical pot fi implicate în acest fenomen (fie între subiect și predicat, fie între substantiv și adjectiv).

Dezacordul în acest exemplu s-a produs între subiect și predicat; subiectul este neexprimat, iar predicatul nu are aceeași persoană cu subiectul. Greșeala poate fi înlăturată, dacă predicatul (*muncim, avem*) ar avea același mod și persoană ca și predicatul din prima parte a enunțului.

Care muncește are de unde trăi, care nu muncește nu are ce mânca.

a) Exemple din limba vorbită:

Pentru noi cei de jos, promisiuni rămâne.

Anacolutul s-a produs prin dezacordul între subiectul *promisiuni* aflat la persoana a III-a, plural și predicatul *rămâne* aflat la persoana a III-a, singular. Corect ar fi:

Pentru noi cei de jos, promisiuni rămân.

Dacă aceasta ne e destinul, facem și treaba aceasta.

Dezacordul dintre pronumele demonstrativ *aceasta*, genul feminin și substantivul *destinul*, aflat la genul masculin duce la apariția anacolutului. Corect ar fi:

Dacă acesta ne e destinul, facem și treaba aceasta.

Cred că e aproape doi ani de când n-a mai vizitat-o pe mama sa.

Greșeala a apărut din cauză că predicatul *e*, aflat la numărul singular nu se acordă în număr cu subiectul *ani*. Corect ar fi fost:

Cred că sunt aproape doi ani de când n-a mai vizitat-o pe mama sa.

...unde s-astrânge gunoaiele, acolo se aruncă și sacul.

Greșeala din acest exemplu poate fi înlăturată dacă predicatul *s-astrânge* ar face acordul în număr cu subiectul *gunoaiele*:

...unde s-astrâng gunoaiele, acolo se aruncă și sacul.

După cum bine se știe, alții vrea să pună în mâncare acest medicament.

Greșeala din acest exemplu poate fi evitată, dacă s-ar realiza acordul în număr dintre predicatul *vrea* și subiectul *alții*:

După cum bine se știe, alții vreau să pună în mâncare acest medicament.

Nu este acceptată tratamentul în cazul în care pacientul nu este conștient.

Dezacordul între adjectivul *acceptată*, gen feminin și substantivul *tratamentul*, gen neutru poate fi evitat dacă adjectivul ar face acordul în gen cu substantivul determinat:

Nu este acceptat tratamentul în cazul în care pacientul nu este conștient.

Se poate face transplant de organe și în România.

Anacolutul acordului s-a produs prin folosirea incorectă a verbului *poate* la numărul singular. Corect ar fi:

Se pot face transplant de organe și în România.

Există clase politice care nu mai poate să aștepte.

(*Observator*, ANTENA1, ora 19:50)

Aceeași greșeală s-a produs și în acest exemplu. Predicatul *nu poate* (numărul singular) nu se acordă cu subiectul *care*, ce reia substantivul *clase*. Corect ar fi:

Există clase politice care nu mai pot să aștepte.

A fost dată în folosință cu puțin timp în urmă un nou tunel.

(*Jurnal*, TVR1, ora 19:30)

Anacolutul s-a produs prin dezacordul între adjectivul *dată*, aflat la genul feminin și substantivul *tunel*, aflat la genul neutru. Corect ar fi dacă adjectivul s-ar acorda cu substantivul determinat:

A fost dat în folosință cu puțin timp în urmă un nou tunel.

b) Exemple din limba scrisă:

Un sărăiman poet odat-au reclamat...

(Alexandru Donici, *Poetul și bogatul*, Editura Corint, 2003, pag. 83)

Dezacordul în acest vers s-a produs între predicatul *au reclamat* (persoana a III-a, numărul plural) și subiectul *un poet* (numărul singular). Acordul predicatului cu subiectul trebuie să se facă la numărul singular:

Un sărăiman poet odat-a reclamat...

Ba ieri și un fecior trei lovituri mi-au tras.

(Alexandru Donici, *Doi câni*, pag. 68)

Țăranul au găsit un galbăn ruginit.

(Alexandru Donici, *Galbănul*, pag. 45)

Mai-mai era să moară, dar soarta l-au scuti

Iar într-o zi când muma de-acasă a lipsit.

(Alexandru Donici, *Două mance și-un copil*, pag. 113)

Și vara lângă dânsa-au stat nedeslipit.

(Alexandru Donici, *Norocul în vizită*, pag. 80)

După cum se poate observa, poeziile lui Alexandru Donici sunt marcate adesea de apariția anacolutului, ca urmare a dezacordului între predicat și subiect. Corect ar fi fost ca predicatul să se acorde cu subiectul în număr:

Ba ieri și un fecior trei lovituri mi-a tras.

Țăranul a găsit un galbăn ruginit.

Roșiile sunt bogat în săruri minerale.

(ziarul *Libertatea*, nr. 260 / 5377, pag. 11)

Anacolutul multiplu este un tip de anacolut des întâlnit în operele lui Ion Luca Caragiale pentru a sancționa incoerența de gândire, incultura și demagogia frazeologică a personajelor sale.

Cu ocazia aledzerii, neicursorule, cu ocazia aledzerii; știi, m-a combătut opoziția și acolo, si dincolo, si dincolo... si rămăsesem eu... care familia mea de la patuzopt în Cameră... rămăsesem mă-nțeledzi fără coledzi... și așa am venit pentru aledzere.

(I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*, pag. 81)

În sănătatea alegătorilor... care au probat patriotism și mi-au acordat... asta... cum să zic, de!... zi-i pe nume, de!... a!

sufrazdele lor; eu, care familia mea de la patuzopt în Cameră, și eu ca românul, imparțial, care va să zică... cum am zițe... în sfârșit să trăiască!

(I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*, pag. 97)

Atunci când oamenii vorbesc modelează cuvintele, stabilesc relații între ele, selectează contextul potrivit intenției de a transmite idei. Ideile se comunică în unități mari, în îmbinări de cuvinte, conform normelor gramaticale. Între morfologie și sintaxă legăturile sunt evidente: forma cuvintelor este impusă de normele sintactice ale asocierii cuvintelor, pentru a da un conținut ideilor noastre. S-a putut spune chiar că morfologia există pentru că există sintaxa, cuvintele, cu un anumit sens⁴.

BIBLIOGRAFIE:

I. Dicționare și cărți de referință în domeniu

* * * *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei Române, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, București, 2010.

* * * *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al Limbii Române*, Editura Univers Enciclopedic, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 2005.

* * * *Enciclopedia limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001.

* * * *Gramatica limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, vol. II *Sintaxa*, Editura Academiei, București, 1966.

* * * *Gramatica limbii române*, II – *Enunțul*, Editura Academiei Române, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 2005.

II. Cărți de specialitate

- Academia Română, Institutul de Lingvistică “Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național al Audiovizualului, *Ești COOL și dacă vorbești corect*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.
- Anghelescu, Temelie, N., Adrian, Popescu, GH., *Dificultăți ale analizei gramaticale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- Avram, Mioara, *Anacolutul*, LLR, 2, 1996.

---

⁴ Vladimir Robu, *Semantică și sintaxă. Implicație semantică și implicație structurală*, în SEM., 1981, p. 124-141.

- Avram, Mioara, *Probleme ale exprimării corecte*, Editura Academiei RSR, București, 1987.
- Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București, 1997.
- Avram, Mioara, Sala, Marius, *Faceți cunoștință cu limba română*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2001.
- Bodiștean, Florica, *Poetica genurilor literare*, Editura Mirton, Timișoara, 2006.
- Constantinescu – Dobridor, Gh., *Sintaxa limbii române*, Editura Științifică, București, 1994.
- Coteanu, Ion, *Gramatica de bază a Limbii Române*, Editura Albatros, București, 1982.
- Drincu, Sergiu, *Punctuația de bază în limba română*, Editura Amphora, Timișoara, 2008.
- Funeriu, I., *Reflecții filologice*, Editura Universității "Aurel Vlaicu", Arad, 2008.
- Iliescu, Ada, *Gramatica aplicată a limbii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003.
- Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Editura Polirom, Iași, 1997.
- Merlan, Aurelia, *Sintaxa și semantica – pragmatica limbii române vorbite*, Editura Universității "Al. Ioan Cuza", Iași, 1998.
- Mihuț, Lizica., Miuța, Bianca, *Limba română și Noul DOOM în norme și grile*, Editura Palimpsest, București, 2010.
- Mihuț, Lizica., Mihăilescu, Dumitru, *Limba română. Repere teoretice. Exerciții*, Editura Palimpsest, București, 2008.
- Mihuț, Lizica, Bianca Miuța, *Limba Română. Sinteze și exerciții*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2007.
- Mihuț, Lizica, *Corectitudine în vorbire și în scriere*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999.
- Moraru, Gabriela, *Modificări ortografice, ortoepice și morfologice în limba română actuală*, Editura Erc Press, București, 2006.
- Moț Mircea; Chiriță, Cornelia; Pestrea, Suci, Steluța, *Gramatica de la A la Z*, Editura Paralela 45, București, 2004.
- Oprea, Ioan, Pamfil, Carmen-Gabriela, Radu, Rodica, Zăstroiu, Victoria, *Noul dicționar universal al limbii române*, Editura Litera Internațional, București, 2006.
- Robu, Vladimir, *Semantică și sintaxă. Implicație semantică și implicație structurală*, în SEM., 1981.
- Pană, Dindelegan, Gabriela, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, Editura Humanitas educațional, București, 2003.
- Rădulescu, Ilie Ștefan, *Vorbiți și scrieți corect*, Editura Teora, București, 2006.
- Tomescu, Domnița, *Limba română. Gramatică*, Editura ALL Educațional, București, 2001.